

16 oktober 2024

Aan: Bureau Energieprojecten – Inspraakpunt Bureau Energieprojecten – Project 380kv netuitbreiding Noord-Holland Noord.

Afzender: Bewonersinitiatief Zunderdorp – t.a.v. Marjolein Blom - info@marjoleinblom.com
Onderschreven door de Dorpsraad Zunderdorp en de Centrale Dorpenraad Landelijk Noord.

Betreft: Zienswijze op Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau - 380kV Netuitbreiding Noord-Holland Noord.

Geachte minister,

Graag sturen wij namens het bewonersinitiatief Zunderdorp een reactie op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het project 380kV Netuitbreiding Noord-Holland Noord.

Het bewonersinitiatief Zunderdorp begrijpt dat er door de stijgende energievraag een noodzaak is voor de aanleg van een nieuwe 380kV verbinding. De plannen om een 380kV verdeelstation te plaatsen nabij bestaande woningbouw, in een Bijzonder Provinciaal Landschap, een NNN- en weidevogel- en trekvogelgebied, met een open en weids karakter, heeft tot grote zorgen in de gemeenschap geleid. Een gebied dat door de Gemeente Amsterdam gedefinieerd is als gebied waar de Gemeente Amsterdam niet in bouwt wordt opeens aangewezen als zoekgebied voor een 380kV station met nogal een impact voor de leefomgeving. Doordat het zich nabij een leefomgeving bevindt zijn er ook zorgen over de gezondheid, die wetenschappelijke onderzoeken helaas niet weg kunnen nemen.

Als bewoners van Zunderdorp vinden wij het laatste deel van het rood/lichtblauwe tracé en de daaruit volgende zoekgebieden voor een verdeelstation op de locaties ZO1 t/m 4 géén realistische alternatieven. Wij stellen het op prijs dat onze hierop volgende zorg- en aandachtspunten meegenomen worden bij uw afweging om tot een voorkeurstracé te komen.

Zienswijze I: Breid het zoekgebied uit in het zuidwesten langs de A9.

Op pagina 58 van de notitie Onderzoeksalternatieven staat het volgende:

- voorgesteld is om het zoekgebied in het zuidwesten tot aan de A9 en een bestaand bedrijventerrein in Beverwijk. Dit voorstel is niet overgenomen, omdat het zoekgebied voor de 380 kV-Netuitbreiding Noord-Holland Noord reeds is vastgesteld en een locatie buiten het zoekgebied niet bijdraagt aan het vinden van een doelmatige oplossing.

Bovenstaande is een cirkelredenering! 'Omdat het zoekgebied al is vastgesteld gaan we niet meer naar alternatieven voor het zoekgebied kijken.' Aangezien de oostelijke, rode corridor en de bijbehorende zuidelijke stations een enorm grote ecologische impact hebben, zijn wij van mening dat ieder alternatief serieus in overweging moet worden genomen. Wij verzoeken dan ook om dit zoekgebied in het zuid-westen wèl serieus te onderzoeken.

Zienswijze 2: Neem de resultaten voor de zoekgebieden uit de Plan MER voor windenergie in de Gemeente Amsterdam mee.

Uit de Plan MER voor windenergie van de Gemeente Amsterdam bleek dat Landelijk Noord – waar Zunderdorp zich in bevindt onder andere niet geschikt is voor het plaatsen van windturbines vanwege de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Het oogt verstandig om, wanneer deze onderzoeken al zijn uitgevoerd, niet nogmaals dezelfde exercitie te doen voor eenzelfde gebied met eenzelfde effect op een omgeving.

Zienswijze 3: Neem de unieke waarde van het open landschap mee in de afweging.

Zunderdorp bevindt zich in Landelijk Noord Amsterdam en is onderdeel van de hoofdgroenstructuur van de Gemeente Amsterdam. Het gebied in Landelijk Noord waar de zoeklocaties ZO1 t/m ZO4 zijn ingetekend valt in zijn geheel onder de zogenoemde Stadrandpolder.

De Gemeente Amsterdam stelt zelf zeer stellig bij het binnenkomen van het gebied vanaf de Beemsterstraat dat de Gemeente Amsterdam niet bouwt in Landelijk Noord. Het is een gebied wat voor Amsterdam als bijzonder waardevol wordt gezien. De Gemeente Amsterdam tracht zoveel mogelijk dit open karakter van het landschap te behouden. Een verdeelstation van 16 hectare vormt een té ingrijpende aantasting van deze Hoofdgroenstructuur.

Zienswijze 4: Kies voor een weging waarbij de effecten op de landschappelijke kwaliteit een zwaardere wegingsfactor krijgen dan de inpassing in bestaande elementen van energie-infrastructuur.

Het landschap van het gebied Landelijk Noord, waar de rode en blauwe tracés doorheen lopen en waar de zoekgebieden zijn voor het verdeelstation is een kwetsbaar veen-weide gebied en een open cultuurlandschap. Zoals ook genoemd in de NRD is het gebied tevens onderdeel van NNN en BPL, stiltegebied, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied. De aanleg van een verdeelstation tast dit open, oude cultuurlandschap in ernstige mate aan. (zie zienswijze 3)

Met name de locaties ZO 2,3 en 4 voldoen niet aan Tennet's principe zoals geformuleerd in paragraaf 6.3 van de Notitie Onderzoeksalternatieven *'Hiervoor geldt dat hoogspanningsstations zo veel mogelijk aansluiten aan bestaande elementen van energie-infrastructuur en/of ingetekend worden in of rondom bestaande bedrijvigheid en industrie- en bedrijvenclusters. Door deze manier van bundelen wordt versnippering van het landschap voorkomen'*. In het geval van de zoeklocaties ZO 2, 3, en 4 is geen sprake van bedrijvigheid of industrieclusters. Bovendien leidt bundeling van de energie-infrastructuur op deze plek dus juist wèl tot ernstige versnippering van het landschap rondom Zunderdorp. Hierdoor zijn ZO 2, 3 en 4 géén geschikte locaties. Op te merken valt dat bij de westelijke locaties wel kan worden aangesloten bij bestaande bedrijvigheid en industrie.

Zienswijze 5: Weeg de effecten op weidevogels zwaarder mee dan het gemak van inpassing in de bestaande energie-infrastructuur.

De omgeving van Zunderdorp, daar waar het rode trace is ingetekend alsook de zoeklocaties ZO 2,3 en 4 is een belangrijk leefgebied voor weidevogels. Deze vogels dreigen te verdwijnen. Het gehele gebied van de zoeklocaties ZO 2,3, en 4 evenals een groot deel van de rode en lichtblauwe corridor voert door Bijzonder Provinciaal Landschap met weidevogelleefgebied als kernkwaliteit. De plannen m.b.t. deze netuitbreiding

vormen een groot gevaar voor de weidevogels en het landschap dat hun leefgebied vormt. Wij willen dan ook dat in het beoordelingskader de aan- of afwezigheid van BPL met weidevogelleefgebied als kernkwaliteit als criterium wordt toegevoegd.

Zienswijze 6: Breng de effecten op het veen-gebied in kaart en kwantificeer de bijkomende kosten van bouwen in dergelijk gebied.

De kwetsbaarheid van het veen-weide gebied betreft niet alleen de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten, maar ook de belastbaarheid. De wegen en bodem zijn niet geschikt voor zwaar bouwverkeer. Verzakkingen en schade aan de infrastructuur zijn zodoende een onvermijdelijk risico lijdend tot ernstige overlast voor omwonenden en economisch nadelige gevolgen voor het toekomstige bouwproject van Tennet.

Daarnaast lopen er projecten omtrent de vernatting van het veengebied. Het is belangrijk om in kaart te brengen wat de effecten voor dit veengebied zijn.

In het vergelijken van de alternatieven moet dus een afweging worden gemaakt waarbij de bijkomende kosten en overlast vooraf worden gekwantificeerd (zie zienswijze 10).

Zienswijze 7: Corrigeer de fout waarin Zunderdorp niet als woonkern wordt aangemerkt en de kwetsbare locaties kinderdagverblijf & BSO de Stadshoeve en dependance het Nopeind niet zijn meegenomen.

In paragraaf 6.2.1 van de **Notitie Onderzoeksalternatieven** staat: *'Een nieuwe hoogspanningsverbinding of een nieuw hoogspanningsstation kan niet gebouwd worden in een bestaande woonkern. Dit is een onwenselijke situatie en is in strijd met het beleid van TenneT. Daarom gelden grote concentraties woningen als een belemmering voor de alternatievenontwikkeling.'*

Op alle kaarten en visualisaties waarin de corridors staan ingetekend wordt Zunderdorp (bewust?) niet bij naam genoemd en niet als woonkern ingetekend. Het gaat hier om een woonkern van meer dan 500 inwoners.

Vervolg paragraaf 6.2.1 van de **Notitie Onderzoeksalternatieven**: *Wat is een 'grote concentratie woningen'? De aanduiding 'grote concentraties woningen' is geen concreet begrip en kent ook geen harde grens (wanneer is het groot?). Het doel van deze aanduiding is om binnen het zoekgebied alleen gebieden over te laten blijven waar redelijkerwijs een verbinding te realiseren is.' [...] Om maximale oplossingsruimte over te houden is de aanduiding 'grote concentratie woningen' in de trechtering 'voorzichtig toegepast'; daar waar twijfel is over inpasbaarheid van een tracé volgt nu nog geen uitsluiting. Deze aanduiding kan in het plan-MER verder worden aangescherpt.*

In feite geeft deze notitie precies aan wat hier het probleem is; het inzetten van een glijdende schaal, waardoor te gemakkelijk voorbij kan worden gegaan aan Tennet's eigen principe dat NIET in woonkernen wordt gebouwd. Het lijkt er op, dat of een woonkern groot of klein wordt genoemd sterker afhangt van de prioriteit die aan een bepaald trace wordt gegeven dan van het aantal inwoners. Dit is een onwenselijke situatie. Stel van te voren vast bij welk aantal inwoners er sprake is van een woonkern.

Ten slotte op dit punt uit Paragraaf 6.2.1 *'Wat betekent dit voor hoogspanningsstations? Grote concentraties woningen zijn uitgesloten als zoekgebied voor de hoogspanningsstations. Dit komt omdat het onwenselijk en in strijd is met het beleid van TenneT. Daarnaast geldt vanuit het voorzorgbeleid van het RIVM dat de netbeheerder zoveel mogelijk afstand tot gevoelige gebouwen, zoals woningen, houdt.'*

Als indieners van deze zienswijze willen we er op wijzen dat de zoekgebieden voor de stations niet alleen in de dichte nabijheid van Zunderdorp liggen, maar ook - slechts gescheiden door de ring A10 - tegen de in een eerdere MER t.b.v. windmolens 'kwetsbaar' genoemde wijken van Amsterdam Noord aan.

Bovendien grenzen zoekgebieden ZO2 en ZO4 direct aan kinderdagverblijf & BSO de Stadshoeve en dependance het Nopeind. In uw reactienota is aangegeven dat het rijksbeleid is om magnetische velden rondom dit soort functies te voorkomen.

Kortom, het is van belang om Zunderdorp en de wijken in Amsterdam Noord als woonkernen aan te merken en dit samen met de kwetsbare functies van de 2 kinderdagverblijven en BSO mee te nemen in de afwegingen of de rode corridor en zoekgebieden ZO 1 t/m 4 wel realistisch zijn.

Zienswijze 8. Corrigeer voor het feit dat de locaties ZO 2 t/m 4 niet voldoen aan vier van de door Tennet zelf gestelde uitsluitende en sturende ontwerpprincipes op het gebied van milieu, planologie en ruimtelijke kwaliteit zoals beschreven in paragraaf 7.2 en 7.3.

De indruk wordt gewekt dat de zoeklocaties vooral zijn gekozen vanwege het technisch aspect van de ligging dicht bij de bestaande hoogspanningsverbinding (zie punt 9), terwijl zij op een aantal andere aspecten NIET voldoen aan de sturende - en uitsluitende ontwerp principes van Tennet.

Locaties ZO 2 t/m 4 voldoen niet aan vier van de door Tennet zelf gestelde uitsluitende en sturende ontwerpprincipes op het gebied van milieu, planologie en ruimtelijke kwaliteit zoals beschreven in paragraaf 7.2 en 7.3, te weten :

- *het uitsluitende ontwerp principe vanuit de invalshoek milieu en planologie:*

1. dat woonkernen en concrete woningbouwplannen worden vermeden

- *de sturende ontwerp principes vanuit de invalshoek ruimtelijke kwaliteit:*

2. zoveel mogelijk aansluiten bij energie- en wegeninfrastructuur. Dit zorgt voor een bundeling van aspecten die al een impact hebben op het bestaande landschap;

3. zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande industrie en/of bedrijventerreinen. Hiermee wordt de visuele impact van een station beperkt en het station past bij industriële functies

4. aansluiten bij bestaande bedrijvigheid. Dit hoeft geen specifiek bedrijventerrein te zijn, maar kunnen ook verspreide bedrijven zijn met een grootschalige uitstraling. Hier kan een station op aanhaken.

Bij bovenstaande valt het volgende op te merken:

Ad. 1. Zunderdorp is een woonkern, evenals de wijken binnen de ring A10. Voor de zoekgebieden ZO1 t/m 4 wordt aan dit uitsluitende ontwerp principe dus niet voldaan.

Ad. 2. De zoeklocaties sluiten wel deels aan op de masten die er al staan, maar de impact daarvan op het bestaande landschap is van een andere orde dan het toevoegen van een 16ha. stroomstation in een open landschap met daarbij een aantal extra rijen masten.

Ad. 3 en 4 de locaties ZO 1 t/m 4 sluiten niet aan bij bestaande industrie, bedrijventerreinen, noch bij bestaande bedrijvigheid.

Voor een degelijk proces is van groot belang dat wordt gehouden aan de ontwerp principes zoals in de NRD omschreven!

Zienswijze 9. Sturende ontwerpprincipes techniek - toevoeging geschiktheid bodem en infrastructuur

Wat betreft de ontwerp principes techniek In paragraaf 7.4 van de Notitie Onderzoeksalternatieven worden de volgende **sturende ontwerpprincipes** genoemd voor de zuidelijke stationslocatie vanuit de invalshoek techniek:

- *de zuidelijke stationslocatie wordt bij voorkeur nabij de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding Beverwijk-Diemen gerealiseerd. Daarom is gezocht naar een locatie binnen een straal van 2 à 3 km van de bestaande verbinding. Dit is echter geen harde eis.*
- *de zuidelijke stationslocatie wordt bij voorkeur ten noorden van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbinding gerealiseerd. Dit heeft de volgende redenen:*

1. de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding is minder lang buiten bedrijf om de aansluiting mogelijk te maken;

2. de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding moet eerst worden aangesloten op het nieuwe hoogspanningsstation voordat de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding kan worden aangesloten.

3. Met een station ten noorden van de bestaande hoogspanningsverbinding wordt extra fasering in het project voorkomen en wordt het knelpunt sneller opgelost; de complexiteit van het realiseren van het hoogspanningsstation is minder groot. Dit heeft te maken met de inlusing van de oude en nieuwe verbinding.

Bovenstaande technische principes gaan vooral uit van 'technisch gemak', uiteraard voor zover over gemak gesproken kan worden in een complex proces waarin veel factoren meewegen. Maar wanneer de factor 'zo kort mogelijk buiten bedrijf' als één van de belangrijkste technische principes wordt genoemd zou je kunnen beargumenteren dat het hier in feite meer om een economische, dan een technische afweging gaat.

Zienswijze 10. Voeg de effecten van de aanlegfase toe en doe een technisch haalbaarheidsonderzoek

Wij vinden het van groot belang dat in de **sturende ontwerpprincipes techniek** ook de technische complexiteit van bouw op een locatie in veen-weide gebied (zoals ook reeds bij punt 4 genoemd) wordt meegenomen. De aanlegfase is vaak pas onderdeel van een projectMER. Voor de locaties ZO2 t/m4 is het echter van belang om dit al in de verkennende fase mee te nemen. De technische complexiteit heeft namelijk grote invloed op de geschiktheid van het zoekgebied. De toegankelijkheid van het gebied is sterk beperkt qua doorrijhoogte, as-last en breedte van voertuigen. Door dit nu al mee te nemen voor alle zoekgebieden wordt minder tijd verspild, en hogere kosten voorkomen omdat een betere en realistischere afweging van de zoekgebieden kan plaatsvinden.

Voer een gedetailleerd technisch haalbaarheidsonderzoek uit waarin de impact van de bouwactiviteiten op de lokale infrastructuur (wegen, bereikbaarheid) wordt beoordeeld. Gebruik geotechnische studies om de bodemgesteldheid te analyseren en mogelijke risico's te identificeren, zoals verzakking of schade aan de bestaande infrastructuur.

Zienswijze I 1: Bereken de cumulatieve belasting voor de gezondheid en natuur en beoordeel deze als zwaarwegende factor.

Zunderdorp en de landelijke omgeving (tevens stiltegebied, onderdeel van BPL, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied) - lijdt al onder de huidige hoogspanningsverbindingen. Door haar ligging nabij de kruising van de 380kV en 150kV masten is er overlast in de vorm van knetterend geluid, horizonvervuiling en een mogelijk verhoogde kans op leukemie en hersentumoren (bron: RIVM). Daarnaast bevindt het dorp zich naast een ringweg met fijnstof en geluidsoverlast. De effecten op de gezondheid daarvan zijn al aanwezig. Bewoners van Zunderdorp vragen zich af 'wanneer het eens genoeg is en wat er moet gebeuren voordat men zich realiseert dat het te veel is.'

Zowel de rode als blauwe corridor in het project betekenen een verdubbeling (of mogelijk verdrievoudiging!) van de overlast m.b.t. de hoogspanningsmasten. Dat is buiten proportioneel groot. Wij vragen dan ook om in de MER deze opeenstapeling van bestaande overlast plus toevoegingen rond Zunderdorp inzichtelijk te maken en om de cumulatie als een zwaarwegende factor mee te wegen. De cumulatieve nadelen voor bewoners en natuur in dit gebied moeten zwaarder wegen dan de voordelen van het bundelen van de huidige infrastructuur. Doordat beiden lijnen hier kruisen zal bij verdubbeling ook optisch niet de beoogde bundeling van masten ontstaan, maar een wirwar van masten in het landschap en rondom een dorp.

Zienswijze I 2: Wijzigingen en aanvullingen op het beoordelingskader

- In het beoordelingskader moet onder het kopje landschap het criterium worden opgenomen of er WEL of GEEN sprake is van bijzonder provinciaal landschap met weidevogelgebied als kernkwaliteit.
- Neem in het beoordelingskader mee dat met het oog op VAWOZ een zoekgebied voor corridors en stations aan de westzijde van Noord-Holland meer voor de hand ligt. Bijkomend voordeel is dat de stations West en Midden wél kunnen aansluiten bij bestaande bedrijvigheid en industrie waardoor de ecologische impact lager zal zijn.

Zienswijze I 3: Voer onderzoek uit naar de effecten van EMV op gezondheid zoals door RIVM geadviseerd aan de overheid.

Er zijn nog leemten in kennis als het gaat om de cumulatie van elektromagnetische velden. Het RIVM geeft aan dat het op dit moment lastig is om aan te geven hoe ver de magneetveldzone zich kan uitstrekken buiten het hek van een hoogspanningsstation omdat dit grillig verloopt. Ook is onduidelijk hoe magneetvelden op elkaar inwerken. Voordat ingrijpende beslissingen worden genomen die een gehele woonkern raken vinden wij het belangrijk dat er eerst verdere metingen komen, zoals het RIVM de overheid ook adviseert.

Voor de plan-MER moeten daarom berekeningen gemaakt worden van de cumulatie van magneetvelden.

Zienswijze I 4: Voeg een visuele landschappelijke impactanalyse toe

Maak gebruik van visuele simulaties en GIS-modellering om de impact van het 380 kV-station op het landschap te visualiseren. Dit moet gebaseerd zijn op specifieke zichtlijnen en landschapskenmerken in de omgeving. Voer ook een draagvlakonderzoek uit onder bewoners over de visuele impact. Dit kan gedaan worden door landschapsarchitecten.

Zienswijze I5: Leg kaarten over elkaar heen voor een duidelijker beeld waar de stations gaan komen

Voor goede beeldvorming, zowel bij bewoners als beleidsmakers is van belang dat duidelijk is hoe de zoekgebieden zich verhouden tot bestaande infrastructuur, woonkernen en natuur. De kaarten die nu in de NRD staan geven te weinig gedetailleerde context. Het feit dat men nog in een verkennende fase van het onderzoek zit mag hierbij geen excuus zijn.

Wij pleiten er voor dat in verdere communicatie, onderzoeks- en beleidsdocumenten gebruik gemaakt wordt van gedetailleerdere kaarten.. Dit kan zeer eenvoudig door kaarten van Google maps of Topo GPS onder de plannen te projecteren, zoals in onderstaand voorbeeld. Dit om te zorgen voor een duidelijker beeld van waar de stations en mogelijke masten gaan komen.

Door bewoner zelf gemaakte kaart m.b.v Topo GPS

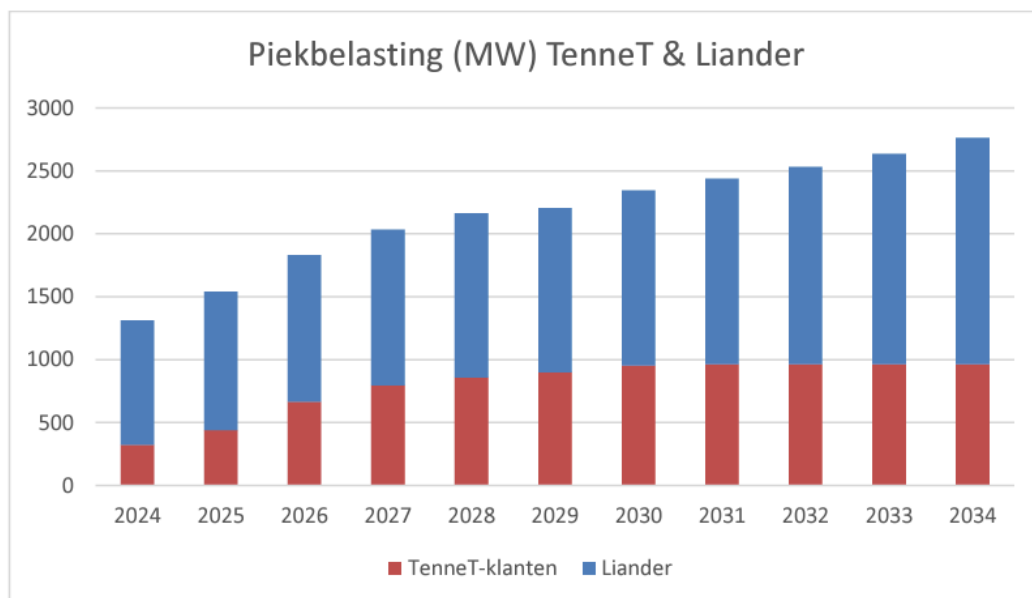
ALTERNATIEVEN

Ten slotte willen wij nog wijzen op een aantal mogelijk alternatieven voor uitbreiding van het net op de in de NRD voorgestelde wijze en een vraag stellen bij de het nut en de noodzaak van uitbreiding van het net.

I. Onderzoek mogelijkheid tot limitering en zelfvoorzienendheid van Tennetklanten

Het voorkomen van overbelasting wordt in deze NRD gezocht in het uitbreiding van het net. Welke onderzoeksalternatieven worden (of zijn reeds) onderzocht die betrekking hebben op het beperken van de vraag / belasting?

Zoals in de NRD genoemd neemt de stroomvraag toe, dat leidt geen twijfel. In de Notitie-nut-en-noodzaak-380-kV-Netuitbreiding-Noord is op pag. 9 fig. 4 te zien dat met name het gebruik van Tennet-klanten (grootverbruikers) veel sterker (met een factor van ongeveer 3) stijgt dan dat van particuliere gebruikers (factor ca. 1.5).

Figuur 4: aandeel van grootverbruik (TenneT-klanten) en midden- en kleinverbruik (Liander) in toenemende vraag

Daar waar het gaat om verduurzaming van bestaande bedrijven is dit uiteraard aan te moedigen. Een deel van de stroomvraag is echter afkomstig van nieuw te bouwen datacenters. Wij vragen wij ons af in hoeverre moet worden toegestaan dat datacenters niet alleen plaatselijk, maar ook op grote afstand zulke ingrijpende gevolgen hebben op landschap en leefomgeving.

Een van de onderzoeksalternatieven die zou moeten worden meegenomen is dan ook het onderzoeken van de mogelijkheid om in samenspraak met gemeenten en provincies, de aanbouw van datacenters - of tenminste hun stroomverbruik - te limiteren. Deze groeibeperkingen zijn nodig om de landschappelijke kwaliteiten te behouden. Groeibeperkingen moeten als alternatief worden meegenomen in de nadere planvorming.

Wenselijk is om op een kaart inzichtelijk te maken waar het grootverbruik plaatsvindt of zal gaan plaats vinden en gedegen onderzoek te doen naar manieren waarop deze grootgebruikers kunnen worden verplicht om te voorzien in zowel opwekking als opslag van hun eigen stroom.

Met de komst van nieuwe batterijen - in de nabije toekomst mogelijk van zoutbatterijen - kan zomaar blijken dat de toekomst voornamelijk ligt in plaatselijke opwekking én opslag, in plaats van kostbaar en ingewikkeld stroomtransport.

2. Onderzoek alternatieve verbindingen

Wordt er ook gekeken naar onderzoeksalternatieven waarbij de verbinding niet gezocht wordt aan de zuidkant? Is een verbinding via de afsluitdijk richting Friesland & bijbehorende windparken serieus onderzocht? Dit alternatief moet meegenomen worden in de nadere planvorming.

TOT SLOT

Ten slotte moet ons van het hart dat de mate van verdieping en kennis die in dit proces van burgers wordt verwacht om te kunnen participeren en mee te denken over veranderingen die zeer ingrijpend zijn voor hun leefomgeving, buitensporig groot is en een te grote belasting eist in combinatie met banen en gezinsleven.